

ABSTRAKT

Tématem disertační práce je komunikace neslyšících v psané češtině. Teoretická část představuje výzkumy psané češtiny neslyšících, které byly v České republice doposud realizovány, zamýšlí se nad příčinami obtíží neslyšících při produkci česky psaných textů a zabývá postavením psané češtiny ve vzdělávání neslyšících. Další část je věnována českému znakovému jazyku, charakteristice jeho specifik a jeho roli v komunikaci a ve vzdělávání neslyšících žáků zejména v souvislosti s aktuálně platnou legislativou. Pozornost je dále soustředěna na složky a výstavbu narativních textů a na osvojování narativních kompetencí v jazycích mluvených i znakových.

Výzkumná část je zaměřena na kvalitativní analýzu narativních textů v češtině, jejichž autory jsou neslyšící žáci dvou základních škol pro sluchově postižené ve věku 14 až 16 let a které vznikly na základě obrázkového příběhu. V rámci analýzy psaných vyprávění je pozornost soustředěna na specifické rysy, kterými se psané texty neslyšících Čechů odlišují od textů psaných slyšícími Čechy. Sledována přitom hlásková stavba slov, slovní zásoba, morfologicko-syntaktická rovina projevů i způsoby, jakým neslyšící autoři konstruují věty a narativní texty i míra srozumitelnosti těchto textů pro potenciální čtenáře. Součástí výzkumu je také analýza vyprávění v českém znakovém a jazyce, která žáci vytvářeli podle stejného obrázkového příběhu.

Zjištěné výsledky jsou východiskem pro formulaci závěrů, doporučení a návrhů pro zlepšení výuky psané češtiny neslyšících žáků.